

Moià rescata l'orgue de 25 anys d'oblit

► Un grup de moianesos treballa aquests dies a l'església netejant, peça per peça, un instrument majestuós que es troba en un estat lamentable ► Tenen l'assessorament a distància de l'organista de la catedral de Santiago

EL REPORTATGE

Carmina Oliveras
MOIÀ

Amb la voluntat que «el patrimoni de Moià no es perdi», a un grup de moianesos se'ls ha ficat entre cella i cella recuperar l'orgue de l'església, una peça dels anys 50 fabricada pel mestre dels actuals Blancafort de Collbató que es troba en un estat força lamentable.

L'aventura en la qual s'han engegat no és senzilla, i més si es té en compte que cap d'ells és un professional de la matèria. Per això, ja d'inici aclareixen que el seu únic objectiu és fer-li un repàs perquè el pas del temps, que l'ha estat malmetent els darrers 25 anys, no n'agregui el deteriorament fins a un punt que sigui ja insalvable.

Saben de sobres que no són experts i, de fet, tampoc ho pretenen ser. «Si ara el posem en marxa, encara que no soni del tot bé, ja que cap dels que som el sabem afinar, es mantindrà sense deteriorar-se més, tot esperant que algun dia es pugui pagar l'arranjament i l'afinament professional», explica Joan Pedrals, un dels impulsors, juntament amb Antoni Pla i Joan Coll.

Per això, tots treballen de manera totalment voluntària i sense presses. «Cadascú ve quan vol i quan li va bé», asseguren. Els treballs, doncs, se centren en la neteja i el condicionament dels centenars de peces que componen l'orgue. És a dir, una autèntica feïnada: «hem començat traient brutícia i rovell de les 222 vàlvules; cada una amb la seva molla, amb un munt de petits ganxos; també les 122 tecles, que duen més molles; més de 300 visos per canviar, que estaven rovellats; planxes de fusta que havien de ser planes i fan panxa a causa de la humitat... un xou!», relaten.

I és que si treuen el cap pel pis de dalt de l'església, on hi ha l'orgue, s'adonaran de l'enorme complexitat de la tasca. L'instrument és

Els impulsors de la recuperació i altres voluntaris que s'han sumat al projecte. D'esquerra a dreta: els pares de la Júlia Palau (la pianista que ara és també organista), Antoni Pla, Carles Illa, Joan Pedrals, Júlia Palau i Joan Coll. Tots, posant davant d'un dels laterals de l'orgue de Moià

immens i, a banda del doble teclat, està compost per dues grans caixes que tanquen més de mil tubs, uns de metàl·lics i d'altres de fusta.

Assessorament galleg

S'ha de dir, però, que el grup no va a cegues. De fet, té l'ajuda de l'organista d'una de les catedrals amb més nom de l'estat: la de Santiago. Però, com ha arribat l'assessorament de l'organista de Santiago fins a Moià? Doncs per mitjà d'un dels impulsors, Joan Pedrals, mestre relloger que, entre d'altres màquines, porta el manteniment del relloger de la catedral gallega. De moment, l'assessorament es fa via telefònica, tot i que està previst que a final de mes l'organista galleg pugui visitar Moià per donar un cop d'ull a l'orgue in situ.

Pedrals, doncs, està acostumat a tractar amb peces minúscules i,

L'orgue ha estat un quart de segle sense que ningú el toqués regularment; les peces estan plenes de pols i de rovell

La idea és netejar-lo perquè no es deteriori més; confiant que un dia es pugui pagar l'arranjament professional

mig rient, assegura que un orgue és «com un relloger de cucut en pla bèstia; tot va a base d'aire i de manxes, tot i que el cucut porta dos tubs i l'orgue en porta més de mil!».

La primera alegria

El repte el van iniciar farà unes tres setmanes i de seguida van obtenir els fruits: «després de fer la primera neteja els xiulets que se sentien van

parar i cada tecla sonava quan ho havia de fer». La casualitat els va portar la Júlia Palau, una nena de 10 anys que estudia piano i que estava disposada a tocar l'orgue. El resultat el van poder escoltar tots els moianesos que el dia de Nadal van sentir la *Santa Nit* i *El petit timbaler*, tocat per la Júlia amb un orgue que feia tan sols uns dies estava ple de pols i rovell.

Cap d'ells s'explica encara com l'instrument es va portar tan bé. I més tenint en compte que al cap de dos dies va deixar de sonar un altre cop a causa dels canvis bruscos de temperatura que es van registrar a l'església durant les festes, «que el va bellugar tot una altra vegada». Entre somriures, Joan Coll apunta una explicació del perquè l'orgue va sonar: va ser la «providència divina», que va fer presència el dia de Nadal.

Un dels millors instruments als 50

► L'actual orgue de Moià es va muntar entre el 53 i el 55 i, segons explica Pedrals, és obra del mestre dels actuals Blancafort de Collbató i va ser un dels tres millors orgues de Catalunya als 50 i 60. És de funcionament pneumàtic i és una adaptació d'un disseny centreeuropeu que funciona amb manxes que fa anar un segon organista (el manxaire). Du un motor elèctric que dóna l'aire perquè funcioni (l'electricitat només fa anar el motor). Cada tub necessita un mínim de 4 vàlvules perquè hi arribi l'aire i soni. Els orgues de Collbató tenen la característica que precisen poca pressió d'aire per sonar.

Una petita alumna de piano davant el repte

► **ES DIU JÚLIA PALAU GARCIA** i, tot i que encara no arriba al doble teclat i als pedals a la vegada (té deu anys), és prou valenta per agafar el repte de tocar l'orgue de Moià. De fet, el dia de Nadal (i amb només tres dies per assajar) ja va ser capaç de tocar la *Santa Nit* i *El petit timbaler* davant una església que, segons diuen, va quedar embadalida. Si els impulsors de la recuperació de l'orgue se'n surten, saben ja que a Moià tenen organista per anys.

La «tossuderia» d'un relloger meticulós i pacient

► Com a bon relloger, Joan Pedrals és meticulós i pacient. Està més que acostumat a tractar amb peces minúscules i disposat a recuperar l'orgue: «no sabem com acabarà, però no serà per ganes, de tossuts en som una estonal».